Rozhovor so MUDr. Silviou Dókušovou PhD.

MUDr. Silvia Dókušová sa narodila v Banskej Bystrici. Študovala na Jesseniovej lekárskej fakulte Univerzity Komenského v Martine. Po ukončení štúdia začala pracovať v Endokrinologickom ústave v Ľubochni (pozn. redakcie: dnešný Národný endokrinologický a diabetologický ústav v Ľubochni) na diabetologickom oddelení. Ako sama hovorí, pri výbere pracoviska mala veľké šťastie. Na tomto pracovisku pracuje už vyše 23 rokov, prakticky od začiatku odbornej praxe. Počas tohto obdobia získala atestáciu I. stupňa v odbore interná medicína a neskôr špecializačnú atestáciu v odbore diabetológia a poruchy metabolizmu a výživy. O pár rokov nato získala v rámci postgraduálneho štúdia titul PhD. v odbore manažmentv zdravotníctve. Je autorkou a spoluautorkou viacerých odborných článkov a štandardných postupov. Medzi obľúbené odborné témy, ktorým sa primárne venuje, patrí diabetes mellitus a gravidita. Je vydatá a má tri deti.

Čo vás priviedlo k medicíne a špeciálne k diabetológii? Kto alebo čo vás k tejto špecializácii nasmeroval/o a bol/o pre vás najväčším akcelerátorom?

Rozhodnutie ísť študovať medicínu prišlo niekedy koncom gymnaziálneho štúdia v Banskej Štiavnici, kde som absolvovala posledný ročník tzv. „tuzex“ gymnázia, ktoré malo ďalej pokračovať štúdiom na niektorej zo zahraničných vysokých škôl. My sme boli prvý ročník zameraný na anglicky hovoriace „západné“ krajiny, avšak nakoniec 18 z 24 spolužiakov a spolužiačok pokračovalo štúdiom medicíny na Slovensku alebo v Čechách. Myslím, že ako u mnohých iných, aj u mňa boli dovtedajšie záujmy a potenciálne životné smerovanie stále veľmi otvorené. Áno, pochopiteľne, už
v detstve sme sa s kamarátkami často hrávali na učiteľky, predavačky či lekárky, veď to všetci poznáme. Za to finálne nasmerovanie na medicínu koncom gymnázia môže zrejme mamina mojej najlepšej kamarátky a spolužiačky, s ktorou sme v školských laviciach nakoniec strávili celých 18 rokov vrátane štúdia medicíny. Jej mamina bola profesijne lekárka-reumatologička.

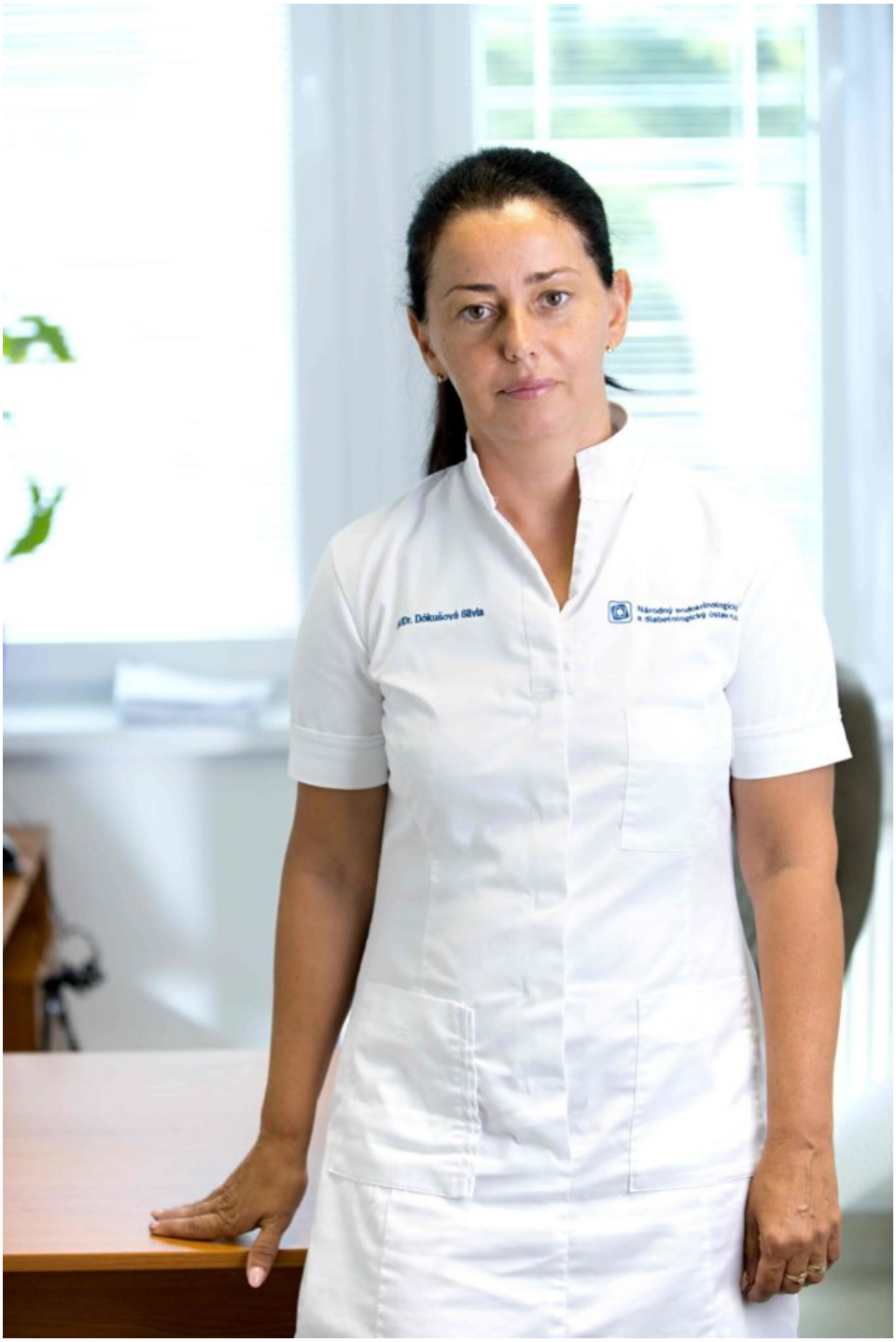
Ak ide o diabetológiu, k tej som sa dostala, ako to v živote mnohokrát býva, úplnou náhodou, keďže počas štúdia na lekárskej fakulte som už od 2. ročníka silno inklinovala k pediatrii, kam som chodila ako študentka stážovať. Bude to znieť možno zvláštne, no aj vďaka mojej osobnej skúsenosti som zavčasu pochopila a uvedomila si, že práca s vážne chorými deťmi nie je to, s čím by som sa v tom čase vedela plne stotožniť. Tak som si po ukončení štúdia podala prihlášku do vtedy ešte Endokrinologického ústavu v Ľubochni, kde prakticky pôsobím dodnes. Teraz je to už Národný endokrinologický a diabetologický ústav. A musím povedať, že zatiaľ som toto svoje rozhodnutie neoľutovala.

Čo považujete za najdôležitejšie v liečbe pacientov s diabetom?

Ako pri mnohých iných veciach v živote je to najmä odhodlanosť a motivácia človeka, v našom prípade pacienta-diabetika. Ide tak okrem iného aj o jeho schopnosť držať sa odborných odporúčaní lekárov, čo je v konečnom dôsledku okolnosť, ktorá dokáže rozhodnúť o úspechu liečby a prognóze každého jedného pacienta.

Aké nové informácie z diabetológie publikované v poslednej dobe vás najviac zaujali?

Pacienti s diabetom majú zvýšené riziko mortality a morbidity, a to hlavne v súvislosti s mikrovaskulárnymi a makrovaskulárnymi komplikáciami. Otázka, či sa diabetes spája aj so zvýšeným výskytom onkologických ochorení, zostávala dlho nezodpovedaná. Správa z roku 2012 pripisuje diabetu celosvetovo 2 % nových prípadov onkologických ochorení. Analýza 203 kohort, celkovo 58 852 381 pacientov s diabetom potvrdila uvedenú skutočnosť. V porovnaní rokov 1990 a 2000 bol zistený nárast relatívneho rizika o 24 %. Možným mechanizmom vzťahu medzi diabetom a onkologickými ochoreniami môže byť hyperglykémia a dožívanie sa vyššieho veku u diabetikov. Ďalším možným vysvetlením je posun klinickej manifestácie diabetu, hlavne 2. typu do mladších vekových skupín. Uvedené skutočnosti majú za následok predĺženie obdobia života, počas ktorého môže byť pacient s diabetom vystavený hyperglykémii. Epidemiologické údaje ukazujú, že u diabetikov s nadváhou je výskyt onkologických ochorení trikrát vyšší ako v prípade samotného diabetu. Autori analýzy predpokladajú, že minimálne časť celosvetového nárastu onkologických ochorení môžeme spojiť s celosvetovým trendom nárastu diabetu. Onkologické ochorenia by sme teda mohli považovať za ďalšie komplikácie spojené s diabetom. To len podčiarkuje význam komplexného prístupu k liečbe diabetu.

V súvislosti s ochorením COVID-19 sa hovorí o tzv. postcovidovom syndróme. Zaznamenali ste tieto príznaky aj u vašich pacientov, ktorí prekonali ochorenie COVID-19?

Musím potvrdiť, že áno. Treba v tomto smere ešte zdôrazniť, že nejde o zriedkavý jav a netýka sa len starších a polymorbídnych pacientov. Stretávame sa s ním aj u mladých pacientov, ktorí začali po prekonaní COVID-u trpieť nevýkonnosťou, pretrvávajúcou dušnosťou, poruchami srdcového rytmu, poruchami spánku či psychickými problémami. To sú, myslím, ďalšie argumenty, pre ktoré nie je možné brať aktuálny problém COVID-19 na ľahkú váhu, podceňovať ho či dokonca ho nezmyselne popierať.

Čo by ste poradili čerstvému absolventovi, ktorý práve začína v diabetológii, na čo by sa mal zamerať a čoho sa vyvarovať?

Súčasná diabetológia je veľmi dynamicky sa rozvíjajúci, a tak aj nesporne atraktívny odbor, ktorému sa vyplatí venovať. Človek musí mať, samozrejme, chuť sa ďalej vzdelávať, objavovať nové veci, pritom však nesmie zabúdať aj na potrebný relax, aby dokázal stále vyvážene fungovať. A čoho sa vyvarovať? Možno práve v prípade lekárov ich niekedy falošného pocitu, že ako lekári sa nemôžeme ocitnúť práve na opačnej strane, v pozícii nášho pacienta. Inak povedané, skúsme k našim pacientom pristupovať vždy tak, akoby sme svojim pacientom boli my sami alebo niekto z našich blízkych, a teda aký prístup lekára by sme v danej situácii my sami ocenili. Empatia je popri odbornosti nesmierne dôležitá súčasť práce lekára.

Práca vo vašej ambulancii si vyžaduje veľké nasadenie a časovú vyťaženosť. Ako sa vám darí udržiavať si vnútorný pokoj a elán v každodennej práci?

Ako som aj vyššie spomenula, pre každého človeka – a fyzicky a psychicky vyťažených lekárov a zdravotnícky personál v dnešnej dobe obzvlášť – je nesmierne dôležité mať a hľadať efektívne spôsoby, ako relaxovať a nachádzať vnútorný pokoj, vyrovnanosť a spokojnosť. Mne osobne sa to darí najmä v kruhu mojej rodiny, a preto sa svoj voľný čas snažím maximálne venovať práve im všetkým. Z osobných záľub rada čítam, najmä beletriu, ďalej rada športujem, behám, bicyklujem a v zime lyžujem.

Ďakujeme vám za poskytnutie rozhovoru
Odborná redakcia DIA News

Literatúra

Ling, S. et al. (2021): Nutr. Metabol. Cardiovasc. Dis., 31, 14-22